

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál, hová a kéziratok,
Kiadóhivatal:
városház, főjegyzői iroda, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Mezőgazdaságunk és a hazai néptanítóság.

Napjainkban gyakran hallhatni panaszokat, hogy Magyarország mezőgazdasága — a helyett, hogy a felvirágzás felé haladna — folytonosan hanyatlik s mind inkább jövedelmezőtlenebbé lesz.

És valóban, ha e panaszok folytán mezőgazdaságunkat összeségében és jelen stadiumában vizsgálódásunk tárgyává tesszük, ha az évről-évre termelt termények mennyiségét és minőségét az ez előtt csak 20—30 évvel producáltakkal összehasonlítjuk, ha a mindinkább csökkenő és esenevész állat-állományt, valamint a fokonként növekvő és nagyobb terriumokra kiható talajkimerüléseket számba vesszük, lehetetlennek látszik e panaszok jogsultságát eltagadni s lehetetlen nem kérdezni önmagunktól, hogy: „mi lesz mind ennek a következménye?”

Mert hogy mezőgazdaságunk ezen hanyatlása nemzeti létünket fenyegeti, a mennyiben az a nemzeti erőnek a kimerülését vonja maga után, — oly valami kézzelfogható, hogy azt magyaráztatni talán még a legprimitívebb észjárású ember előtt is felesleges.

Hazánk mai mezőgazdasági viszonyai tehát midőn az aggodalomra okot szolgáltatnak, oda kell hogy kényszerítsenek bennünket, miszerint korszerű ujitások által mezőgazdaságunkat e fatális helyzetéből kiemelni, illetőleg azt a felvirágzás útjára terelni iparkodjunk.

Más szavakkal:

Minthogy mezőgazdaságunk ezen hanyatlása kiváltképpen a nemzet zömét alkotó kis, vagy ugynevezett paraszt-birtokosainknál mutatkozik, oda kell hatnunk, hogy Magyarország

minden s legigénytelenebb gazda-embere is minél előbb egy oly talizmán birtokába jusson, a melynek segítségével képes legyen az most semmi, vagy nagyon csekély hasznót hajtó birtokából egy virágzó és bőven jövedelmező tőkévé varázsolni elé.

Hogy pedig mi legyen ez a talizmán? — Megmondjuk.

Nem egyéb, mint az okszerű gazdálkodási elveknek a tudata.

Igen! Hazánk jelen válságos mezőgazdasági viszonyain csak ez fog gyökeresen segíteni, csak ez fogja a legigénytelenebb gazda embert is a boldogulás útjára segíteni.

És minthogy a mezőgazdaságunk ujásztatásához megkívántató reformokkal már tisztában vagyunk, s azokat elvétele itt-ott életbe léptetve is látjuk, az említett talizmánt e haza minden földművelő polgárának, — ha nem is éppen gyorsan és könnyűséggel, de azért minden ördögösség nélkül, — a birtokába juttathatjuk.

Nevezetesen nem kellene egyebet tennünk, mint oly egyéneket szemelni ki országszerte, kik elég szellemi emelkedettséggel bírva, hajlandóknak mutatkozzanak a mezőgazdasági reformokat minden anyagi haszonra való kilátás nélkül is elterjeszteni a nép között.

E kiszemelt egyéneket aztán folytonos erkölcsi biztatgatások mellett oda kellene hangoznunk, hogy előbb említett hajlandóságunkat a tevékenységbe is vigyák át, — vagyis sarkalnunk kellene őket, hogy munkához kezdve tanítsák meg a népet arra, hogy: miként kell okszerűen gazdálkodni.

Ámde, — fogja kérdezni most a szíves olvasó, — a mai anyagi világban fog-e akadni ember, ki minden anyagi haszonra való tekintet nélkül ilyen missziót elvállaljon? S ha

— Te akartad így, ám legyen! — sohajtott fel a kinos helyzet nyomása alatt, — de aztán ne engem okolj a következményekért, hanem magadat kis zsarnokom, midőn az okosság szavára nem hallgatva, a kíváncsiság és bizalmatlanságnak esetleg feláldoztad boldogságunk zavartalanságát. Jól sejtetted, a levél egy nőtől jön . . .

— Tehát csakugyan —

— Csitt! kíváncsi fülemilém, semmi közbeszólás; a gyóntató türelemmel hallgassa meg a vallo-mást tevő bűnöst s csak azután ítéljen. Egy történetet kell elbeszélnem, hogy megérthesd a végzetes levelet. Légy tehát türelemmel.

— Az leszek, — szólalt meg Éva leánya a kíváncsiság kinálkozó élvétől elhaló hangon.

— Jól is teszed Erzsikém, de azért még az efféle igenlő közbeszólásoktól is tartózkodjál, mert csak növeled ezek által is kinos vallomásom nehéz perezeit. Mert a leplezetlen igazságot mondom el neked; vajha levonnád ebből azon tanuságot, hogy ennyi őszinteség a férfi részéről, viszont bizalmat követel. Tehát a történetre! Ép az ügyvédi vizsgára készültem Budapesten, midőn házi asszonyom, egy éltés divatárusnő, — a kitől éveken át birtam bérül egy sötét odut drága pénzen, — ugylátszik kárpótlásul, meghívott egy alkalommal ebédre. Ott találkoztam először Nellivel. Árva varróleány volt, olyan mint a többi; de mégse, — mert a legszebb ékszer, az erény különböztette meg társnőitől. Ennek köszönhetette, hogy főnöknője teljes bizalmával ajándékozta meg, jóformán üzlet vezetője volt, s így nem csoda, ha néha asztalához is meghívta. Elég ahoz annyi, hogy a 23 éves ifjú szíve Nelli első megpillantására valami tündérszerű büvkörben érezte magát, először vett tudomást arról, hogy létezik. És

netalán igen, fog-e az azon a helyen állani, hogy a földművelő népet az okszerű gazdaságra megtanítsa?

A netaláni ilyen kérdésekre mi csak annyit felelünk, hogy: igen!

Mi ugyanis abban a meggyőződésben vagyunk, hogy e haza minden községében fog akadni egy olyan egyén, ki elég önmegtartóssággal fog birni arra nézve, hogy ilyen nemes missziót minden anyagra való tekintet nélkül is hajlandó lesz teljesíteni.

Ez egyén alatt a község néptanítóját értjük.

Hogy pedig ez arra is képes lesz, miszerint a népet az okszerű gazdálkodásra megtanítsa, arról biztosít bennünket közoktatási ügyünk fenkölt lelkü vezetőjének egy a mult években megjelent rendelete, melyben a tanítóképezdek igazgató tanácsainak azt hagyja meg, hogy gondoskodjanak módokról, melyek mellett a tanítóképezdei növendékek az okszerű gazdálkodásnak titkait alaposan és practicusan megtanulhassák; — miből világos, hogy a legközelebbi jövő tanítósága fog azon a helyen állani, a honnan bizton vezetheti be a népet az okszerű gazdálkodásba.

A mezőgazdasági reformok elterjesztésére megkívántató egyénekké tisztába jövőn, kérdés, hogy ezekkel aztán megoldottnak tekinthetjük-e mezőgazdasági kérdésünket?

Nem . . .

Nem pedig azért, mert az okszerű gazdaságban képzett tanító még mindig oly akadályokkal fog szemben állani, melyek ha törekvéseit végkép meg nem is semmisítik, de mindenesetre megbénítani fogják.

Ily akadályokul tekintendők először, hogy a tanító a jelen viszonyok fennmaradása mellett nem lesz abban a helyzetben, miszerint a

méltán is! Mert a varróleányok mintaképe volt. Őz üdeségű karcsu termete, egyszerű karton ruhájában — de e mely mindég az utolsó divatnak hódolt, — úgy nézett ki, mint egy hercegnő nemes alakja; ruhájának kaczer izléssel oda tüdelt csokrai mintha csak a szépség istennőjének jelvényei lettek volna, szóval csábító szende arcza, egész alakja, szeretni való jelenséggé tették, olyanná, a melyre azt szokták mondani, hogy tetszős a férfiaknak. — Ezentúl még a csódtörvényben is kedves arcza tűnt előmbé, mert tudnod kell kis feleségem, hogy az ifjuság az ábrándok, bolondságok kora. — Természetszerű azért, hogy mindig közelében szerettem volna lenni csak hogy nagy bajomra, még az utcán se állhatam vele szóba, mert ha csak meglátott, már futott előlem karcsu alakja. Került. Végre egyszer szembe találtam; nem volt kitérés. Midőn szeliden kérdőre vontam magaviselete felől, — nem is képzeled, — azzal indokolta eljárását, hogy kénytelen így tenni, mert ellenkezőleg rozsliekü társnői ráfognák, hogy én szeretője vagyok, csak hogy hozzájuk hasonlónak látszassék. Szerencsétlen felelet! Mert ha eddig nem voltam szerelmes, ártatlan, őszinte válasza tett most egészen azzá. E láz közepett mit válaszoltam, magam sem tudom: lehetséges, hogy valami komoly szándék félét emlegettem, s talán azt, hogy legalább egyszer fogadja el látogatásomat lakásán, valami rokona jelenlétében. És a kicsiny csakugyan elfogadott. Nem tagadom, boldog órákat töltöttem nála. Az, hogy a házimesterné, valami távoli rokona, ily alkalommal mindig jelen volt, legkevésbé se zavarta meg ideális szerelmünk perezeit. Éreztem, hogy nem okosan cselekszem, de nem volt hatalmam bűvös köréből magamat kiszakítani, mikor ő is anynyira kimutatta, hogy viszont szeret. Tehát a gya-

TÁRCZA.

Felejtse el.

— Rajz. —

Baudisz Jenőtől.

A féléves házaselet ragyogó egén megjelent az első sötét felhő.

A kis menyecske, végig dülve ringa székén, durczás arczczal sokáig elmerengett a kandalló tűzében, mintegy attól kérve eszmét az újabb támadásra.

— Victor! — szólalt meg végre határozott hangon, de a melyet a belsővilág izgatottsága mégis rezgővé tett, — bizalom, bizalmat kelt. Mutasd meg azért azt a levelet, mert akkor én is tudatok veled oly bizalmas valamit, a mi talán nem lesz reád nézve közönyös.

— Sajnálom kis feleségem, de még ily áron se tehetem, — válaszolt a szorongatott férj, mialatt székét még közelebb huzta az ostromló ellenséghez, — ismétlem, csak azt ne kívánd tőlem, ne kívánd a fátolt fellebbenteni a mult titkairól.

— Ha így van, akkor jogom van követelni, hogy megmutasd, mert házastársak közt titoknak lenni nem szabad. S mivel jobb előbb, mint később, értsd meg, most már követelem!

A férj meglepetve tekintett feleségére, hisz ez a hang már nem a kérelem, de a legmélyebb elkeseredés parancshangja volt. Meghökken. Belátta, hogy az ügy oly fordulatot vett, a hol már nincs többé kitérésnek helye. Határozott.

mezőgazdaságtant gyakorlatiasan taníthassa, — s másodsor pedig, hogy az érvényben levő tantervek és oktatási utasítások mellett nem fog annyi idővel rendelkezni, a mennyi az ok-szerű gazdaságtan sikeres tanítására okvetlen szükséges.

Akkor tehát, midőn már birni fogunk azon egyénnel, kik a népnek okszerű gazdálko-dásra való szoktatására alkalmasak és hivatot-taknak bizonyulnak, még sem az államnak, sem a társadalomnak nem lesz szabad megpihennie.

Mert, — ha csak féluton nem akarunk megállani, — a tanító útjában álló akadályo-kat nekik kell mindent megtehető erejükkel elhárítani.

Nevezetesen: nekik kell a tanítót oly hely-zetbe juttatni, hogy az a mezői gazdaságtant gyakorlatiasan taníthassa, s nekik kell oda működniök, hogy a tanítóuak annyi idő állhas-son e tekintetben a rendelkezésére, a mennyi annak megtanítására s az életbe való átvite-lére okvetlen szükséges.

Mert bármily lángbuzgalommal is fogjon valamely tanító a gazdasági reformok keresz-tülviteléhez, ha csak a teoriánál marad, nem sokra fog menni.

Nem különösen, ha a teoriára is csak annyi időt fordíthat, a mennyit neki a mostani tanterv megenged.

Mert vizsgáljuk csak közelebbről a dol-got.

Hogy a gazdaságtant előadó tanítónak gya-korlatiasan kell tanítani, az néptünk tartózkodó és conservatív jelleméből következik, mely mindig jobbnak tartja azt, a mit elődjektől tanult, mint azt, amit a vele együtt élőtől hall. Ezek szerint pusztá theoreticus utasításokkal és tanácsokkal nem sokra fog menni egyik tanító sem. Leg-feljebb csak annyit fog ezek által az illető el-érni, hogy egyik-másik által meghallgattatik; — de a régít azért nem fogja érték feláldozni egyik sem.

Mig megfordítva: ha az a tanító nem pusztán csak szavakkal igyekszik rendszerének helyességét s a régi felett való előnyét bizo-nyítgatni, hanem azt kézzelfogható productu-mokkal is szemök elé tárhatja, akkor működé-sének sikere lesz, mert utánoztatni fog az egész község által.

(Vége köv.)

kori együttlét az eredményezte, hogy komolyan kezdtem a házasság eszméjével foglalkozni s a sze-gény gyermek is sokszor el-el ábrándozott jövőndő boldogságunk felett. Viszonyunk mindinkább bizal-masabb lett, hisz már ajándékaimat se vonakodott elfogadni, mert én adtam azokat s foglalkozása, — a mely a csint és divatszerűséget megköveteli, anél-kül, hogy módot is nyújtana annak megszerzéséhez, — indokolta is ebbeli eljárását. Ezentul már annak is szerét ejtettük, hogy csak kettesben ránduljunk ki a zöldbe, hisz oly jól estek ideális szerelmünknek a nyugalmas magány perczei. Az odaadó szerel-memnek bizalmassága végre azt eredményezte, és én igazán nem tudom, — hidd el kis feleségem, — hogy ő, vagy én voltam-e oka, — de mégis csak magamat kell okoznom, miszerint . . . visszaéltem. De mi bajod lett kedves feleségem, hisz egészen elsápadtál?

— Semmi, — volt a minden szót lesni látszó gyóntató válasza, — csak folytasd kérlek, folytasd. És aztán?

— És aztán közbejött egy véletlen. Ugyanis midőn az ügyvédi oklevéllel kezemben örömteljesen futottam lakására, a kapusnétól értesültem arról, hogy egy rokona temetésére, — a ki után valamit öröklendő volt, — néhány napra elutazott. Nekem is röktön haza kellett jönni, tehát csak levélben értesíthettem arról, hogy miután ügyeimet otthon rendbe hozom, okvetlenül utána jövök. Hogy ez nem így történt, tudhatod. Mert szüleim határozott ellenzése, az élet anyagi bajai között s főleg akkor, midőn téged láttalak meg életem üdvössége, komo-lyan, mint férfi, kezdtem gondolkozni, ugy találtam, hogy e viszony nem természetszerű, azt elfelejteni a leghelyesebb. De hát önző is az ember; a férfi el-felejtí az ifju ábrándját, más szemekkel tekinti és más szívvel érzi át az élet hivatását. Leveleim mind ritkábbak lettek s midőn sorait egy hóig hallga-tással mellőztem, Nelli is elhallgatott egész két évig, a mai napig, midőn ismét felkeresett ama vég-zetes levéllel. Ebből értesültem először arról, hogy gyermeke egy évvel ezelőtt meghalt. Mint írja, a gyermek létezéséről azért nem tett eddig sohase említést, mivel eljárásom olyan volt, hogy még at-

Figyelmeztetés a szőlőbirtokosok-hoz.

A phylloxera pusztításai ez évben oly terje-delmet öltöttek vidékünkön, hogy a legvérmesebb reményű kétkedőket is meggyőzték arról, miszerint szőlőink néhány év alatt a végpusztulásra jutnak.

Igen sok szőlőbirtokos van, kinek sem bátor-sága, sem pénze nincs ahoz, hogy kipusztult szőlő-jét amerikai alanyra nemesített szőlővel beültet-hesse.

Ezek, ha a kipusztult szőlőterületeket parla-gon hagyni nem akarják, oda vannak utalva, hogy gyümölcsfával beültetés útján kárpótolják magukat.

Ott, hol a pusztulás már bekövetkezett, azt hiszem nincs szükség az ez iránti kapacitálásra, ott pedig, hol még csak a mások kárán lehet okulni, azt hiszem, nem tesztek rossz szolgálatot, ha ajánlom a még fertőzetlen szőlőknek előre látásból gyü-mölcsfákkal való beültetését.

Ha a phylloxera valami isten csodája folytán el pusztulna, a fákat könnyű lesz kivágni vagy kiültetni, de ha beüt a „bogár“, előbb leszünk gyü-mölcsösünkkel öt-hat esztendővel.

En tehát azt ajánlom, hogy mindazok, kik amerikai alanyra nemesített szőlővel területeiket be-ültetni nem bírják, szőlőiket előre ültessék be ne-mesített gyümölcsfákkal. Mire a szőlő kipusztul, kész gyümölcsösük lesz s lehet, hogy a cserében nem sokat fognak veszíteni. Annyi bizonyos, hogy leg-alább meg lesz a veszett fejszének a nyele.

A jó alkalom éppen kínálkozik, mert a szí-lágy-somlyó-vidéki gazdasági egyeslet faiskolájából 800 darab alma és körte oltvány fog a folyó év november 1-ső napjától kezdve eladatni, u. m. I. almák: téli angol arany parmen 250 drb, — Casseli renet 14 drb, — Cox orange peppin 40 drb, — Ananás renet 40 drb, — Bauman renet 30 drb, — Batul 300 drb. — II. Körték: téli esperes, Clapp kedvence, Vilmos körte és Regentin, összesen 150 darab. — Az almák igen szép erős 3 éves pél-dányok. A körték 3—2—1 évesek. Árak ugy az almák mint körtékre nézve I-ső osztályu 40 kr, II. osztályu 30 kr, a III. osztályu 20 kr. darabonként. Előjegyzéseket elfogad Bölöni Sándor gazd. egy-l. titkár és ifj. Páskuj József Szilágy-Somlyón. Átvétel az árnak előleges beküldése vagy az átvételkor készpénzen lefizetése mellett a faiskola helyisé-gében november első napjától kezdve minden nap eszközölhető.

Legyen szabad ez alkalommal egy vidékünkön elharapódzott rossz szokásra hívni fel az érdeklő-dők figyelmét. Ez az, hogy legtöbb faluban a mint a szüret elvégződik, sőt több esetben még a szüret ideje alatt s előtt is a szőlő lazákban mint valami erdei legelőn, a szarvasmarhák s lovak egész csor-daszámra szabadon legeltetnek.

Ott van a hegyrendőri szabályrendelet, mely még a saját területén sem engedi meg szabad jó-szágot legeltetni, — de mit ér az írott szabály, ha a népnek nincs hozzá érzéke, ha nem tudja felfog-ni, hogy azon pár harapás füért, mit jószágá a sző-lő lazában lekapkod, értékes gyümölcsfa ültetvények esnek áldozatul.

tól is tarthatott, hogy el se hiszem, képes leszek ámitással gyanusítani. Érzem, hogy megérdemlem a megcsalottot sziv ezen megbocsátó szelid szemrehá-nyását; egyedüli mentségem csak az, hogy ha ezen körülményről tudtam volna valamit, most mással is lehetnék vádolható, mint könnyelműséggel. Végül tudatja, miszerint egy derék iparos, botlásának be-vallása daczára is, nejevé tette. És ezzel véget ért a mi regényünk. Mert lásd kedves feleségem, az idő minden sebet begyógyít, minden ellentétet ki-egyenlít s mindenkinek megadja méltó büntetését. Mert ifju könnyelműségem mi által nyert volna na-gyobb bűnhődést, minthogy most a legilletékesb bíró, a te ítélőszéked elé került. Ime megvallottam mindent és most remélhetem-e bocsánatodat? — vég-zé a férj elbeszélését, megkönnyebbült lélekkel, hisz az most egy átok súlyától szabadult meg.

A törvényes hitves, a szép ítélő bíró so-káig hallgatott, csak emelkedő keblének hullámai mutatták, hogy ott bent most a női hűség vív erős harczot a feleség szeretetével. Végre eldőlt a harcz, mert átkarolta férje nyakát s vállára hajtva okos kis fejét, suttocta:

— Meg kell bocsátanom, hisz . . . gyermekem apjával nem tarthatok haragot, — s a bíró pirulva rejtette el arczát a vádlott kebelén.

— És ezt, hogy anya vagy, csak most tuda-tod velem, ép akkor, midőn a másik árnyéka ki-sért? Oh most már bűnhődésem teljes, hisz sohase fogom bocsánatodat . . .

Szavait a feleség csókjai fojtották el.

— Már megnyerted! Én is okosan veszem az életet s elismerem, hogy önző vagyok; mert hisz ha nem így történt volna, soha se lettél volna az én kis csapodár férjem; de ugy-e, — s e szóknál a piczi ajkon megjelent hamiskás mosoly, a teljes kiengesztelődés hajnalpirja volt, — már egészen el-felejtetted azt a másikat?

— Egészen szívem egyetlene, hisz az árnyék-nak el kell tűnni az élet valódi boldogsága mellett; de aztán multam ifju hibáját felejtst el te is örökre kis mamal

Mit ér a törvény, a hol nem egy eset van reá, hogy maguk a községi előljárók tartják nem is sa-ját, de idegen tulajdonosok szőlő lazájában marhái-kat a tilos legelőn. Mit ér a törvény, ha másutt meg maga a mezői rendre felügyelni hivatott közeg a ke-zelése alatti szőlő lazát mint valami hortobágyi páskumot marhák szabad legeltetésére adja s könnyű mosolylyal szemléli, ha a bérlőnél s bérbeadónál talán okosabb legelő marha az ültetvényeket lerág-ja, letapossa.

Ha eddig káros volt a szőlő lazában való sza-bad legeltetés, többszörösen káros most, midőn a phylloxera terjedésével a gyümölcsfák nagyobb terjesztésére s kiméletére százszorta inkább utalva vagyunk.

Van ennél egy még talán veszedelmesebb szo-kás, az t. i., hogy legtöbb községben eltűrik, hogy az egész falu népe a szőlőhegyeken szabadon ke-resztül járjon egyik községből a másikba vezető gyalog utakon, — sőt eltűrik, hogy távolabb eső községek lakossága is heti és országos vásárra a szőlőkön keresztül bornyastul, tehenestül, disznóstul valóságos népvándorlást tartson.

Lehet-e ily szokás mellett a gyümölcsfák ép-ségéről, avagy a gyümölcs sőt a szőlőtermés nagy részének is biztonságáról szó.

Önmaguk iránti kötelességükről feledkeznek meg a szőlőbirtokosok, midőn a gyümölcsfa ültetést kellő figyelemre nem méltatják, — helyrehozhat-lan hibát követnek el, midőn a szőlőlazákban a le-geltetést megtorlás nélkül elnézik s a szőlőhegye-ken keresztül boldognak s boldogtalannak szabad utat engednek.

Bölöni Sándor.

Fővárosi levél.

Budapest, 1886. okt. 16.

Mult levelemben írtam, hogy Gazdagnét való-szinűleg fölmentik bizonyosságok elégtelensége miatt, és ime: jól jövendőitem. Gazdagnét tegnap a budapesti kir. törvényszék fölmentette bizonyítékok elégtelensége híján. Ugyisintén az öreg Ter-nyeyt és Molnár honvédménházi tagokat is.

Mindhárman sirtak örömlükben.

Bűnösök-e, azt végezzék el lelkiismeretükkel, de a mi igazságszolgáltatásunk azt tartja: inkább menekedjék meg 10 bűnös a büntetés alól, mint egy ártatlan hiában bűnhődjék. Ha bűnösök, ugy a vizsgálati fogság és mostani félig megbélyegzett szabad életük alatt, elégyszer eszükbe juthat vétkük borzasztósága. S ha talán ártatlanok, eléggé átkoz-hatják a tetteseket, hogy ártatlanul nevük így meg-hurczoltatott.

Én és talán az egész fővárosi közvélemény örömmel fogadtuk a fölmentő ítéletet; bárha szí-vünkre tesszük kezünket, el kell ismernünk, hogy Gazdagné, mint feleség, mint anya, mint leánya a a tiszteletreméltó atyjának, nem viselkedett akként, hogy gyanuokok nélkül is meg ne érdemelte volna a vizsgálati fogságot.

Már magában az, hogy egy ifju, szép nő, egy vén férjet választ minden ok nélkül, atyja elég ké-nyelmes, talán kissé szigorú házát fölcseréli egy öreg, megtört és kalandos multu emberével: Gazda-géval; azután elhanyagolja kis leányát, és férjének meggyilkoltatása után a gyanuba vett öreg Támár-al, egy rokkant honvéd századossal szerelmi vi-szonyt köt, sőt együtt él és dorbézolja el vele a meggyilkolt halála után reá jutott 15 ezer frtnyi biztosítási összeget, a helyett, hogy mint szomorú özvegyhez illik, gyermekével és tiszteletreméltó aty-jával lakjék: ez már valami olyan természetellenes viszonyra mutatott. A szó szoros értelmében kitar-totta a vén Támárt, kit kivett a honvédménházból.

Ezt csak nem szerethette szerelemmel.

Inkább lehetett itt bünszövétségre gondolni, és annál inkább, mert a Támár hívása folytán ment Gazdag a soroksári-uti korcsmába saját vesztére mulatni és onnét visszajövet öletett meg orgyilkos-sai által.

De Támár meghalt vizsgálati fogságában és a bizonyítékok igazán majd mind a látszatból ered-tek, — így egy olyan ügyes asszony és még ügye-sebb védői által megczáfoltattak.

Ha esküdtszék lenne bíróság helyén, akkor még jobban és hamarább fölmentették volna e köny-be fuló szép asszonyt.

De az tény, ha ártatlan, ugy roppant rossz gusztusai vannak. Vén gusztus!

Vén férj, vén szerető — s ily ifju csinos nő. Na, talán, ha ő lesz vén, majd akkor megfordul izlése és az ifjabb generációt fogja szeretni a katonaviselt emberek közül. Mert különös sympat-hiája volt a honvédménházi uniformis iránt.

A másik gyilkossági per, mely Gazdagnéjával együtt tárgyalatott a Fortunában, nem volt kevésbé érdekes.

Egy apát ítéltek el 15 évi fegyházra, mert el-keseredettségében két kis gyermekét megfojtotta és magát már, a mint szándéka volt, nem tudta előltni.

Paedagogiai rendszerünk emelkedett alakja, létünk egyszerű alkalmazása népeletünkben, annál ton fejlődő állapotánál fogva örvendetes valót, teljes jövőt mutat. Ép azért feltett kincs, mely a közérdeklődés mindig nagyobb mérvet ölt, gyakran, midőn annak általánosítása emelkedésről szólni a közérdeklődés kérdéleg lép fel: vajjon kiknek vállaira a magas bizalom és valójában ked mégis oly nehéz terhet helyezte, viselhetik-e oly tólag azt, hogy gyümölcösöző s hatásaiban még nemzedékre is áldásos legyen? Betöltik-e a tén mint azt a művelt nevelés-oktatás szelleme megki Elég határozottak-e érdekeink azon felfogásában a népnevelés az embert emberré teszi, szakszerű tanításával a gyermekeket a társadalom hasznú tagjává emeli? Hogy alapfeltétele-e a nemzeti k nek s biztosítéka-e a jövőbeli boldogulhatásnak? merik-e azt, hogy a jótanítás több mint mi mivel annak kell a szunnyadó lelket élénkké képzetek, fogalmak megismerésére; annak kell m detben a gyermekeket vallás-erkölcsös érzésre, retre kelteni?

* **A hazai ipar.** A Romániával fenálló vám-
tudvalevőleg leginkább sújtja az erdélyrészi ipar

* **Hány miliomos van a világon?** Valaki
 mitdóna, hogy 950. E 950 uri ember vagyna 2
 liárdnál többre rug. Ebből esik Angliára 250, az
 Ká-
 sült-Államokra 200, Amerika többi részére 100
 metországára 75, Oroszországra 90, Indiára 50, és
 Államra 125.